

РЕПУБЛИКА СРБИЈА  
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА

**ПРИЈЕМНИ ИСПИТ**  
**ЗА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ И ОДЕЉЕЊА**

Јуни, 2005. године

# ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

на пријемном испиту у филолошким гимназијама и одељењима

## ПРОЧИТАЈ ПАЖЉИВО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ТЕСТА!

Време за израду теста је 120 минута. Пре него што одговориш, пажљиво прочитај питање. Дежурни професори не пружају додатна обавештења о питањима, осим уколико она – због техничке грешке – нису довољно читљива. Одговоре на питања можеш најпре написати обичном (графитном) оловком. Признају се, међутим, само одговори написани хемијском оловком или наливпером. Не признају се одговори у којима је нешто прецртано, дописано или исправљено белилом. Такође се не признају непотпуни одговори, зато пажљиво ради и добро размисли пре него што унишеш коначан одговор.

На тесту није дозвољено исписивати податке о ученику нити цртати било какве знакове.

Води рачуна о томе да је решавање теста временски ограничено.

**СРЕЋНО!**

# ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јуни, 2005.

*Поени:*

1. У речима **општи** и **општина**, које код Хрвата и Срба у Хрватској гласе још и **опћи** и **опћина**, сугласничка група **шт** првобитно је преузета из \_\_\_\_\_ језика. \_\_\_\_\_
2. Тачан наслов дела Јована Рајића гласи:  
а) Историја разних славенских народа  
б) Историја разних словенских народа  
в) Историја разних славенских народа  
г) Историја разних словенских народа  
Заокружи слово испред тачног одговора. \_\_\_\_\_
3. Напиши ознаке за акценте и неакцентоване дужине у:  
а) синтагми: **лепи храст**  
б) реченици: **ја растем** \_\_\_\_\_
4. Наведи ијекавске облике речи:  
а) реч \_\_\_\_\_, речник \_\_\_\_\_;  
б) летњи \_\_\_\_\_, терати \_\_\_\_\_.
5. Одреди гласовне промене које су извршене у трпном глаголском придеву глагола **замислити**: \_\_\_\_\_
6. Наведи предњонепчани меки безвучни сугласник: \_\_\_\_\_. Његов звучни парњак је глас \_\_\_\_\_.
7. Наведи дублет падежног облика **новинарем**: \_\_\_\_\_
8. Одреди врсте речи:  
а) пљес \_\_\_\_\_;  
б) пљесак \_\_\_\_\_;  
в) пљескати \_\_\_\_\_.

9. Одреди тип повратног глагола:
- а) руковати се: \_\_\_\_\_;
- б) умивати се: \_\_\_\_\_.
10. Наведи наставке за облик у компаративу придева:
- а) висок: \_\_\_\_\_;
- б) храбар \_\_\_\_\_;
- в) тих: \_\_\_\_\_;
- г) лак: \_\_\_\_\_.
11. Суфиксима –етина и –урина граде се именице које су \_\_\_\_\_.
12. У глаголима **сећи** и **слагати** одреди:
- а) инфинитивне основе: \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_;
- б) презентске основе: \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_.
13. Подвуци предлошко-падежне конструкције у примеру **У шљивику на трави лежи Симан, руке затурио под главу, над њим се модре и савијају гране пуне рода.**
14. У примеру **Кад се рани зимски сутон згусну и лица почеше брисати, разговор престаде** постоје две зависне \_\_\_\_\_ реченице у напоредном \_\_\_\_\_ односу. По функцији то су \_\_\_\_\_ реченице.
15. Подвуци предикате у примеру **Људи нису могли да држе руке у цеповима, нису могли да дувају у прсте и били су задихани.**
16. Допуни реченицу одговарајућим обликом речи у загради: **За спортеко друштво нам је \_\_\_\_\_ (потребан) још неколико \_\_\_\_\_ (једро) и три \_\_\_\_\_ (седло).**
17. Прецизно одреди падеже и функције подвучених речи у примеру **Позлило им је прошле ноћи, и то због поједене торте:**
- а) им: \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_;
- б) прошле ноћи: \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_;
- в) због поједине торте: \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_.
18. Заокружи слово испред реченице у којој реч **нота** има основно значење:
- а) Влада САД је више пута слала протестне ноте.
- б) Писмени саобраћај између дипломата води се и помоћу дипломатских нота.
- в) То је наиван роман са несавременом нотом идеализма.
- г) Па и ноте, које пише композитор, звуци су који могу бити остварени инструментима.
- д) Он уноси ноту веселости у наш тешки живот.

19. Одреди стилске фигуре у примеру Сви добри ученици знају да изумрли старословенски језик припада словенској грани и индоевропској породици језика: \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

20. Препиши правилно, ћириличким писаним словима, реченицу КОШАРКАШКИ КЛУБ ЦРВЕНА ЗВЕЗДА ИГРА ЋЕ У БИЈЕЛОМ ПОЉУ ЗАТОШТО СУ НАВИЈАЧИ ТРАЖИЛИ У ТРАДИЦИОНАЛНИМ ЦРВЕНО БЕЛИМ ДРЕСОВИМА. \_\_\_\_\_

21. Којим врстама народне лирске поезије припадају следеће песме? \_\_\_\_\_

*Највећа је жалост за братом* \_\_\_\_\_

*Надјсњева се момак и девојка* \_\_\_\_\_

*Српска девојка* \_\_\_\_\_

*Женидба сјајнога месеца* \_\_\_\_\_

22. Он је издржао велике муке – ватру на прсима, змију у недрима, клинце под ноктима – али готово да је поклекао пред лепотом Хајкуне девојке. \_\_\_\_\_

I Ради се о јунаку \_\_\_\_\_

Песма \_\_\_\_\_

II Ком циклусу припада ова песма? \_\_\_\_\_

23. „Та ти ли си, мој мили нећаче!

*Благо мајци која те родила*

*и ујаку који те имаде!*

*Зашто ми се отприје не кажеш,*

*него сам те путем намучио:*

*и конаком, и глади, и жеђи? ”*

*Тешко свуда своме без својега.*

I Овим стиховима завршава се песма \_\_\_\_\_

II Ком јунаку су упућене ове речи? \_\_\_\_\_

24. Овај јунак обишао је земљу и градове док према себи није нашао девојку. Његова изабраница била је чудесне лепоте, али урокљивог рода. Она умире у гори, на путу до младожењине куће. \_\_\_\_\_

I О ком јунаку је реч? \_\_\_\_\_

II Заокружи одговор који најпрецизније описује крај песме:

а) Јунак се враћа кући, а мајка га жени другом девојком.

б) Јунак, после девојчине смрти, од туге умире у гори.

в) Јунак се враћа кући и умире.

г) Јунак дозива вилу која оживљава умрлу девојку.

25. У којој од наведених песама Марко Краљевић жали што је погубио бољег јунака од себе (заокружи тачан одговор): \_\_\_\_\_

- а) Марко Краљевић и Муса Кесеџија
- б) Марко Краљевић укида свадбарину
- в) Марко Краљевић и орао
- г) Марко пије уз рамазан вино
- д) Смрт Марка Краљевића

26. Од наведених дела два не припадају бајкама. Заокружи која: \_\_\_\_\_

- а) Аждаја и царев син
- б) Немушти језик
- в) Девојка цара надмудрила
- г) Еро са онога свијета
- д) Баш-Челик

27. Стављањем броја испред имена повежи писца са његовим делом: \_\_\_\_\_

- |                             |                         |
|-----------------------------|-------------------------|
| а) _____ Цек Лондон         | 1. Робинсон Крусо       |
| б) _____ Џонатан Свифт      | 2. Градинар             |
| в) _____ Данијел Дефо       | 3. 20000 миља под морем |
| г) _____ Жил Верн           | 4. Бели очњак           |
| д) _____ Рабиндранат Тагоре | 5. Гуливерова путовања  |

28. Заокружите ликове који не припадају роману *Орлови рано лете*: \_\_\_\_\_

- а) учитељ Паприка
- б) Зоћа
- в) Јованче
- г) Лазар Мачак
- д) Лаза Цврца

29. У наведеним стиховима: \_\_\_\_\_

*За Ђурђем је косу одрезала,  
за њевером лице изгрдила,  
а за братом очи извадила*

I Препознај употребљену стилску фигуру \_\_\_\_\_

II Препознај две стилске фигуре:

*Чемпресова шума бдије; месец на њу  
Сипа своје хладно сребро*

30. Писац овог дела колико је опчињен лепотом Напуља, толико је задивљен личношћу црногорског владике. Отуда је лик Петра Петровића Његоша важан елемент овог дела. \_\_\_\_\_

I Ради се, о делу \_\_\_\_\_,  
аутора \_\_\_\_\_.

II Ком жанру припада ово дело? \_\_\_\_\_

31. Прочитај стихове и на линијама поред питања упиши одговоре. \_\_\_\_\_

*Скоро ће жетва. Једро зрње зрије;  
У сунцу трепти моје родно село;  
Но мутни облак притиска ми чело;  
И у дно душе гром пада и бије ...*

I Наслов песме је \_\_\_\_\_  
Аутор ове песме је \_\_\_\_\_

II Којој лирској врсти припада песма \_\_\_\_\_

32. Прочитај стихове и на линијама поред питања упиши одговоре. \_\_\_\_\_

*Силни оклопници, без мане и страха,  
Хладни ко ваш оклоп и погледа мрка,  
Ви јурнусте тада у облаку праха  
И настаде тресак и крвава трка.*

I Наслов песме је \_\_\_\_\_  
Аутор ове песме је \_\_\_\_\_

II Врста риме је \_\_\_\_\_

33. Њу приповедач назива *муш-жена*. Остала је удовица са троје деце. Чува успомену на мужа, не жели да напусти породично огњиште и уз тежак рад успева да децу изведе на прави пут. \_\_\_\_\_

I Име ове јунакиње је \_\_\_\_\_.

II Дело о којем је реч зове се \_\_\_\_\_, аутора \_\_\_\_\_.

34. *Сонет* је (заокружи тачан одговор): \_\_\_\_\_

- а) врста риме
- б) стилска фигура у којој се гомилају сонанти
- в) песма љубавне тематике
- г) песма од 14 стихова

35. Дати су ликови, а ти напиши о ком делу је реч и ко је писац дела. \_\_\_\_\_

	I Дело	II Аутор
Благоје казаница	_____	_____
владика Данило	_____	_____
Фема	_____	_____
кмет Симан	_____	_____

36. Заокружи појмове које припадају епици као књижевном роду: \_\_\_\_\_

- а) сажетост
- б) фабула
- в) дидаскалије
- г) књижевни лик
- д) приповедач

37. Међу следећим тврдњама само једна је у потпуности тачна. \_\_\_\_\_

Која (заокружи тачан одговор)?

- а) *Хадук Станко* је најпознатији роман Вељка Петровића.
- б) Романса је епска песма, љубавне тематике и веселог тона.
- в) Приповетка *Кроз мећаву* завршава се умирањем главних јунака у снегу.
- г) Главни јунак романа *20000 миља под морем* је капетан Џон Пиплфокс.
- д) На крају бајке *Царево ново одело* Шарла Пероа дете открива да је цар го.

38. Којој књижевној врсти припада дело *Седефна ружа* (заокружи тачан одговор)? \_\_\_\_\_

- I
- а) новели
  - б) уметничкој бајци
  - в) научно-фантастичном роману
  - г) љубавној лирској песми
  - д) путопису

II Аутор овог дела је \_\_\_\_\_

39. *Били смо комисије. Твоја мајка само тебе, моја мајка само мене имаћаху. Баште наше беху раздвојене потоком, преко кога се прелазило по намештеним, овећим каменовима. Твоја мала кућица, скоро зидана, приземна и местимице окречена, скриваше се у дну баште и од ње се виђаше само кров с новим цреповима.* \_\_\_\_\_

Овај одломак припада делу \_\_\_\_\_,  
аутора \_\_\_\_\_.

40. Роман *Време смрти* написао је \_\_\_\_\_. Који се историјски догађај описује у овом делу \_\_\_\_\_